

&

NIEUWSBRIEF

SOENNES
SWAERDES

nr. 11 - augustus 2022

Terugblikken ...

*'t Is weer voorbij die mooie zomer
Die zomer begon zowat in mei
Ha, je dacht dat er geen einde aan kon komen
Maar voor je 't weet is heel die zomer alweer lang voorbij*

Deze klassieker van Gerard Cox zag in 1973 het levenslicht. Bijna een halve eeuw later zou deze tekst van toepassing kunnen zijn op de zomer van 2022. Of het een mooie zomer was laten we in het midden. Voor de een zal het een nooit te vergeten zomer zijn omwille van het langdurig mooi weer, voor een ander omdat het een van de droogste en heetste zomers ooit was.

Terugkijken in de tijd doen we vaak doorheen vervormde brilglazen. Ofwel zien we het negatieve uitgesproken op de voorgrond staan en hoeft het verleden niet meer terug te komen, ofwel dringen alleen de positieve herinneringen zich op het voorplan en komt er een zeker heimwee bovendrijven. Toch zijn er, zij het met schakeringen, vergelijkingen te maken tussen heden en verleden. Neen, anders was het, en of het nu beter of slechter was dat moet iedereen voor zichzelf uitmaken. De herinneringen alleen al wekken ons verlangen, ongeacht de weersomstandigheden. "Nu zit ik met m'n dia's in de regen hier", zingt Gerard Cox nog. Deze nieuwsbrief staat vol met terugblikken en foto's ... Geniet er van, of het nu regent of mooi weer is.

SAMENKOMST SOENNES & SWAERDES

Op **22 september** voorzien we een samenkomst voor alle geïnteresseerden die actief willen meewerken om het Zutendaals historisch erfgoed in de breedste zin mee in stand te houden.

Ben je reeds actief inzake erfgoed en heemkunde en/of wil je in eender welke zin met de erfgoedbeweging mee aan de slag gaan, doe dan meteen een mailtje of telefoontje met opgave van dingen die je het meest aanspreken, of waarin je actief bent en/of wil worden.

info@soennesenswaerdes.be - 089 62 94 53

Je mag dan een uitnodiging verwachten voor deze samenkomst.

De reeds actieve leden worden sowieso uitgenodigd.

Inhoud

Terugblikken	1
Samenkomst S&S	1
Mariabeeld	2
Foto leerlingen	2
WO2 Fietstocht	3
WO2 Watermolen	4&5
Bleekneusjes	5
Erfgoedboom	6&7
Gronsveld	7&8
Dorpswandeling	8
Muurd	9
Vervlogen tijd	10

Deze nieuwsbrief ontvangen of lid worden van Soennes & Swaerdes?

Wil je graag op de hoogte blijven van het reilen en zeilen van Soennes & Swaerdes?

Heb je interesse in erfgoed?

Ben je actief als onderzoeker van de Zutendaalse geschiedenis?

Is plaatselijke heemkunde jouw ding?

Lees je graag artikelen over de eigen streek?

Schrijf je dan snel in als sympathisant of actief lid via
info@soennesenswaerdes.be

Sjaolhuus

Elke woensdag open van 14 tot 17 uur of op afspraak.

HET MARIABEELD VAN HET KATHOLIEK VOLKSHUIS IS TERECHT!

In de vorige nieuwsbrief (nr. 10) brachten we het verhaal van het vroegere Katholiek Volkshuis op het Vijverplein. We stelden toen ook de vraag of het Mariabeeld boven de zijdeur van het Katholiek Volkshuis, dat in 1968-1969 werd afgebroken, bewaard bleef en zo ja, waar het zich bevindt. Amper één dag na het verschijnen van de nieuwsbrief kregen we al een antwoord op onze vraag. René Bijmens uit de Merelstraat vertelt...

"In de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw lag er op de hoek van de Nachtegalenstraat en de Blookbergstraat, op een stuk grond van de kerkfabriek, waar nu de kinderopvang en het KSA-lokaal liggen, een speeltuin. Enkele volwassenen waaronder Meng Vanhengel, Arnold Liebens (Nol vanne Priem) en Bèèrke Corsius, verkochten er niet alleen wat snoepgoed maar hielden ook een oogje in het zeil. Toen in 1968-1969 het Katholiek Volkshuis tegen de vlakke ging, bleef het Mariabeeld van het Volkshuis bewaard en verhuisde het naar de speeltuin. Hier werd het beeld geplaatst bovenop een klein gemetseld pilaartje, ongeveer ter hoogte van de (doodlopende) Merelstraat, die toen alleen van de speeltuin gescheiden was door wat struikgewas. Het beeld was evenwel niet vastgezet op de pilaar, het stond er los bovenop. Heeft iemand daar toevallig een foto van?"

Op een gegeven ogenblik waren daar wat jongens aan het ravotten en verstopperke aan het spelen. Het moet er nogal wild aan toe gegaan zijn want enkele jongens botsten tegen de pilaar. Het beeld viel naar beneden en ik meen mij te herinneren dat André Lenaerts, verscholen achter de pilaar, maar net op tijd kon wegspringen.

Daar lag het dan, het kapotte Mariabeeld: het hoofd van het kindje Jezus dat de Moeder Gods op de linkerarm droeg, was er af evenals de tros druiven die zij in haar linkerhand hoorde te houden. Wat nu? Naar het stort zeker? Het stort was toen nog in Gebroek, waar nu het bezoekerscentrum Lieteberg ligt.

Mijn vrouw, Mariette Vanheusden, en ik, kwamen wandelend terug van de winkel - de bewoners van de Merelstraat gingen altijd 'tris' (= Zutendaals voor: dwars, schuin van de ene hoek naar de andere, n.v.d.r.) door de speeltuin en het struikgewas. We kregen te horen dat we het beeld mochten hebben. Ik ben met de kruiwagen het beeld en de er afgevallen delen gaan ophalen en zette het in een hoekje van mijn garage. Enkele pogingen om die onderdelen opnieuw vast te kleven op het beeld waren vruchteloos. Wij hadden toen nog geen goeie 'kol' (lijm).

Zowat veertig jaar lang bleef het kapotte beeld in de hoek van de garage staan, bijna vergeten achter een stapel hout, onder een zak, om het beeld te beschermen tegen stof en vuil. Of mocht Maria iets niet zien?"

Kortom: het Mariabeeld van het Katholiek Volkshuis is terecht. De erfgoedbeweging Soennes & Swaerdes mocht het gaan afhalen. Bedankt Mariette en René. Hopelijk vindt Soennes & Swaerdes wel een goeie 'kol' en een mooi plaatsje voor het gerestaureerde Mariabeeld.

Chris Remans

Foto leerlingen

Vanuit Wiemesmeer kregen we de volgende informatie. De foto zou niet in het Katholiek Volkshuis genomen zijn maar wel in de muziekzaal van Wiemesmeer. Het zijn de jongens uit het geboortjaar 1957.

1. Erik Noben
2. ?
3. ?
4. ?
5. Laurent Daniels
6. Dirk Cops
7. ?
8. ?
9. ?
10. Eddy Heymans (?)
11. Bèèr Hermans
12. Alain Daniels (?)
13. Luc Jans
14. Jos Jacobs
15. Rudi Martens (?)
16. ?
17. Leo Steyvers
18. Jean-Pierre Heymans
19. ?
20. Patrick Avsec
21. Ludo Denier
22. ?
23. Patrick Thijs
24. Patrick Daniels
25. Luc Vandekerckhove
26. Roger Stucklej
27. ?
28. Ghislain of Marc Daniels
29. ?
30. ?
31. ?
32. Albrecht Beuls
33. ?
34. Tor Pinna
35. ?
36. Vital Denier
37. Jean-Marie Jans
38. Martin Vandersman
39. Erik Hendriks
40. ?

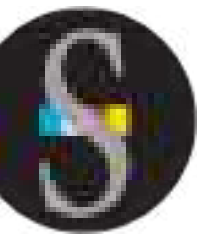

Op zondag 29 mei werd in Zutendaal een nieuwe fietsroute met als thema de Tweede Wereldoorlog in gebruik genomen.

Aan de hand van 16 relictten werden stukjes geschiedenis uit die periode zichtbaar gemaakt voor de fietsers.

Bij ontdekte loopgraven aan de overkant van het Albertkanaal werd een herdenkingsmonumentje geplaatst (zie foto rechtsonder).

Eén van de opvallendste relictten langs de nieuwe WO2-fietsroute is zeker de watermolen in de Watermolenstraat, nu bewoond door Jef Gilissen en Lucienne Indestege maar tijdens de Tweede Wereldoorlog eigendom van de familie Augustinus en Elisabeth Aerden-Bosmans. Hier speelde zich in 1939 tijdens de mobilisatieperiode een opmerkelijk voorval af dat hierna wordt verteld door Albert Aerden, zoon van Tingke de Moller. Het verhaal wordt aangevuld door Jef en Gerard Weytjens, die destijds iets verderop in De Winning woonden. Ook hun boerderij werd betrokken in het voorval.

“Op zondag 17 september 1939 om halftwee in de namiddag kwamen een officier van het Belgisch leger en burgemeester Jan Beuls vader en moeder melden dat het huis en de molen onmiddellijk onder water zouden gezet worden. De Dalerbeek stroomde onder het Albertkanaal door tot in de Demer. Het leger had de duikersluis in de beek voor het kanaal dichtgemaakt zodat het water van de beek niet meer naar de Demer kon stromen. Het doel was de opmars van het Duitse leger te stoppen. Familie en burens hielpen ons zo snel mogelijk. De koeien, het paard en een partij kippen werden bij ‘Vinke’ (Smits) in de Daal ondergebracht, de legkippen bij Jozef Hoffbauer op Heiwijk. Heel het gezin, vader, moeder en acht kinderen, trokken bij ‘Vinke’ in, waar ze een paar kamers ter beschikking kregen.

Ook Mathijs Weytjens en Helena Linmans van ‘De Winning’ ondergingen hetzelfde lot. Zij vonden onderdak bij broer en zus Herman Weytjens en Maria Linmans, die in ‘De Dèl’ woonden. Het grote gezin kon even later terecht bij ‘Lèèners’, op de hoek van de Daal- en Smitsstraat. Ondertussen steeg het water gestaag. Aangezien het woonhuis, de molen en de stallen het laagst lagen, kwamen die helemaal onder water te staan. Het water stond er ongeveer twee meter hoog. Ook het molenrad was praktisch helemaal onder water verdwenen. De mesthoop dreef op het water. Een schokkende gebeurtenis voor ons allemaal.”

Dit trieste verhaal wordt onderbroken door een anekdote die toch even een glimlach tovert op de gezichten van de mensen die het meegemaakt hebben. Jef en Gerard Weytjens van ‘De Winning’ zijn de enthousiaste vertellers.

“In de strenge winter van 1939-1940 vroom het hard. De

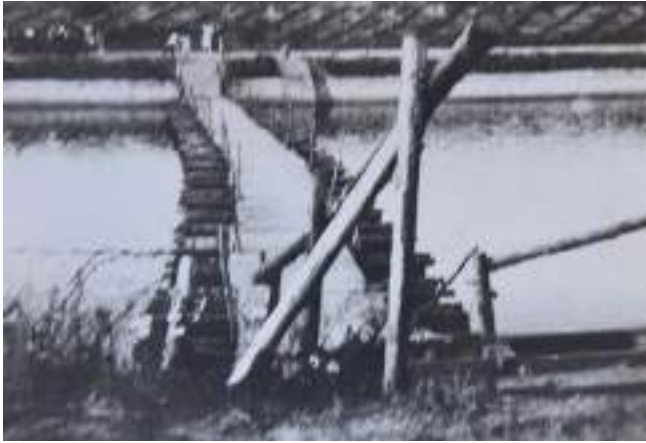
Winning stond onder water. We hadden nog voor de vorst de deuren opengezet want anders zouden we ze niet meer open krijgen omdat ze vastgevroren zouden zijn. Het was één spiegel ijs en we konden zo vanop de straat het huis binnen ‘slibbere’ of andersom van binnen naar buiten schaatsen.”

Albert Aerden gaat verder.

“Omdat de molen buiten gebruik was, moest vader ander werk zoeken. Hij vond werk bij de brouwerij van Alken. Vanuit het depot in het centrum van Genk leverde hij met paard en kar bier aan de omliggende cafés. Dat werk is hij blijven doen tot de oorlog begon.

De Duitsers vielen België binnen op 10 mei 1940. Enkele dagen later werd de duikersluis aan het Albertkanaal opnieuw opengezet door de Duitsers zodat het waterpeil kon dalen tot zijn normaal niveau. Ondanks de aanwezigheid van de Duitse bezetter voelden wij ons een eerste keer ‘bevrijd’. Alle materiaal, dat gedurende negen maanden in het water had liggen te roesten en de rotten, was onbruikbaar geworden. Enkel de hakselmachine hadden we kunnen redden. In hartje winter hadden we een gat in het 50 cm dikke ijs gemaakt en zo de machine uit het water getakeld. De muren van het woonhuis waren begroeid met schimmels en paddenstoelen. We trokken een echt vochtige woning in. Onmiddellijk zijn vader en moeder langs de straatkant, waar vroeger de schuur stond, begonnen met de bouw van een nieuw woonhuis. Daarbij konden we rekenen op hulp van onze neef Harie Cosemans uit Munsterbilzen. Zoals zijn vader was Harie schrijnwerker, handig en praktisch ingesteld. Hij maakte het plan van de woning. Wij konden een beroep doen op de hulp van de metselaars Daniels uit Munsterbilzen en andere stielmannen voor de volledige afwerking.

In oorlogstijd mochten de mensen alleen graan laten malen op vertoon van een ‘maalbrief.’ De Duitsers hadden alle levensmiddelen gerantsoeneerd en voor alles moest toelating gevraagd worden. Om de rantsoenering te omzeilen kwamen veel mensen ‘s nachts kleine hoeveelheden graan laten malen. Wij, de kinderen, gingen dan aan de weg op uitkijk staan. We moesten niet alleen voor Duitsers maar ook voor Belgische controleurs waarschuwen. Als die in de buurt waren, werden alle zakjes of ‘klêtskes’ onder de bedden of in het stro verstopt.

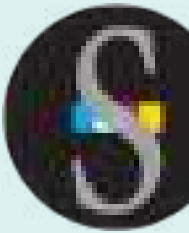

Op de brug over het kanaal liepen de smokkelaars vaak in de armen van een Duitse schildwacht. Alle in beslag genomen graan werd naar de molen gebracht. Omdat vader en moeder vreesden dat het graan door hongerige mensen zou gestolen worden, kregen ze een op het Belgisch leger

buitgemaakte geweer van de Duitsers. Graan kostte in oorlogstijd 30 tot 40 fr. (0,75 tot 1 euro) per kilo. Voor de oorlog was dat slechts 1 fr. (0,025 euro). Maria en Trêi waren doodsbenuwd voor de Duitse soldaten. Toch namen ze het geweer bij zich in bed. Dikwijls sliepen ze dicht tegen moeder aan in het ouderlijke bed. Nadat de kanaalbrug was opgeblazen, staken de mensen van Munsterbilzen met de veerboot het kanaal over om hun graan te laten malen. We kregen veel bezoek van hongerige mensen. Die dachten dat wij voldoende meel hadden voor iedereen. Ze vroegen om gratis meel of ze probeerden op de prijs af te dingen. Vele boeren werden 's nachts bestolen of overvallen. Onmiddellijk na de bevrijding gebruikten de 'witten' of verzetsstrijders ons huis als verblijf bij het bewaken van de brug over het Albertkanaal en als uitvalsbasis bij hun jacht op echte of vermoedelijke 'zwarten' of landverraders, die met de bezetter hadden geheuld of hiervan verdacht werden. Wij hebben slechts zeer laat en na een lange gerechtelijke procedure van de Belgische staat een kleine schadevergoeding gekregen voor negen maanden onderwaterzetting."

Albert Aerden

Deze tekst is een samenvatting. De hele geschiedenis van de molen en het voorval van de onderwaterzetting heeft Albert Aerden gebundeld en is digitaal of op papier verkrijgbaar bij de erfgoedbeweging (info@soennesenswaerdes.be of 089/629453)

BLEEKNEUSJES IN ZUTENDAAL

Bleekneusje is de term die tussen 1883 en de jaren zeventig van de vorige eeuw werd gebruikt voor een kind dat ten gevolge van armoede, ondervoeding, tuberculose of andere gezondheidsproblemen in een zogenaamde vakantie- of gezondheidskolonie werd gehuisvest om lichamelijk aan te sterken en ook psychisch meer op krachten te komen.

1998. Een Nederlandse documentaire toont hoe in Nederland honderduizenden mensen rondlopen die als kind een zomer in de vakantiekolonie hebben doorgebracht. De schattingen lopen op tot minstens 500.000. De ex-bleekneusjes die in de documentaire aan het woord komen, hebben op z'n zachtst gezegd gemengde gevoelens over hun zomer in de frisse lucht. Er was heimwee, eenzaamheid en onbegrepen verdriet. Voor hun verlangens en genoegens was geen aandacht wel voor hygiëne, voeding en gezondheid. Ouders mochten één keer op bezoek komen maar dat maakte de heimwee er meestal niet beter op.

11 februari 1945. Op de kade van de Engelse havenplaats Tilbury was het druk. Nieuwsgierige Nederlandse en Engelse journalisten van verschillende kranten, van het bioscoopjournaal en natuurlijk van Radio Oranje wachtten op twee schepen die de vorige dag met zo'n 500 kinderen aan boord vanuit Oostende vertrokken waren. Het avontuur van de eerste ondervoede Nederlandse kinderen was begonnen. In het daaropvolgend anderhalf jaar zouden er nog bijna 30.000 kinderen volgen naar Engeland en Schotland, Zwitserland, Frankrijk, Denemarken, Zweden en België. Een zware organisatorische en logistieke taak in een tijd waarin nauwelijks mogelijkheden waren voor een dergelijke onderneming. De bleekneusjes van 1945 vertelden in feite de geschiedenis van de Nederlandse Commissie van Uitzending van Nederlandse kinderen in 1945.

December 1945. In Zutendaal stopt op het Vijverplein een bus met bleekneusjes. Een achttal kinderen wordt opgevangen in verschillende Zutendaalse families, o.a. bij Arnold en Mia Bobbaers-Cuppens. Zij ontvangen de 11-jarige Jan Kooijmans. 77 jaar later komt Jan met zijn echtgenote op bezoek bij Jef Bobbaers (zoon van Arnold en Mia) en zijn vrouw Liliane Claes.

Wie weet meer over de bleekneusjes in Zutendaal?
Welke families hebben destijds deze kinderen opgevangen?

Mia Cuppens met haar broer Henri die als kapelaan van Zutendaal Jantje Kooijmans ging afhalen op het Vijverplein.

ERFGOEDBOOM IN DE KIJKER

In 2021 en 2022 verkozen de leden van de Erfgoedbeweging 'Soennes & Swaerdes respectievelijk de linde vooraan op de Stalkerweg en de knoteik in de Daalstraat tot 'Erfgoedboom van het jaar'. Hiermee werden waardevolle erfgoedbomen in de kijker geplaatst. Het doel is simpel: het opsporen, beheren en behouden van dit groen erfgoed aanmoedigen.

Voor 2023 zal de verkiezing op een aangepaste wijze verlopen. Niet alleen in de gemeente Zutendaal wordt dan een erfgoedboom van het jaar verkozen. 'De Intergemeentelijke Onroerend Erfgoeddienst (IOED) van het Regionaal Landschap Kempen en Maasland' zal dit project éénmalig in meerdere gemeenten uitrollen. Met steun van het gemeentebestuur werkt naast IOED, Soennes & Swaerdes en de gemeentelijke diensten Erfgoed en Milieu ook 'Natuurlijk Zutendaal' mee.

Op zoek naar erfgoedbomen in Zutendaal

Door mensen te verbinden met waardevolle bomen in hun omgeving, hopen we dat er minder snel oude erfgoedwaardige bomen verdwijnen en dat hun verhalen terug een plek krijgen. Vaak vertellen oude bomen verrassende verhalen over het verleden. Het zijn levende illustraties van oude gebruiken, historisch landgebruik of bepaalde technieken. De erfgoedwaarde van oude solitaire bomen kan nauwelijks overschat worden. Bovendien bepalen en kleuren ze ons landschap.

Scout je mee?

Ken jij een oude, opvallende boom met een verhaal in Zutendaal? Een boom die voor jou een bijzondere herinnering heeft, op een specifieke locatie staat, of een bepaalde historiek kent? Help dan deze bomen mee in kaart te brengen! Elke beeldbepalende boom die zichtbaar is vanop het openbaar domein kan genomineerd worden.

Klik HIER:

<https://docs.google.com/forms/d/e/1FAIpQLSd8C2pOrRiaMbkUY1d49XLR5Dknq3L77buwxlbOAZFceDa4Vw/viewform> om je gegevens in te vullen en een boom te nomineren. Lukt je het digitaal nomineren niet, mail dan naar info@soenneseswaerdes.be of doe een telefoontje naar 0474 89 28 65.

We inventariseren alle ingestuurde bomen. Uit deze lijst kiest een vakjury een top 3. De winnaar wordt in het najaar bepaald en zal in het voorjaar worden gevierd. De winnende erfgoedboom krijgt een boomverzorging op maat én een infobord met meer uitleg.

Je kan nog tot 26 september bomen nomineren.

Meer info

Dienst Cultuur & Erfgoed: cultuur@zutendaal.be

Dienst Milieu: milieudienst@zutendaal.be

Soennes & Swaerdes: info@soenneseswaerdes.be

Natuurlijk Zutendaal: bamps.bart1@gmail.com

Kempen & Maasland: katrien.bollen@rlkm.be

Herken je deze prachtige oude lindes?

Juist ... aan de Stalkerweg duikt er vlak langs de weg een kleine witte kapel op die geflankeerd wordt door twee oude opgaande lindes. De lindebomen zijn al te zien op oude foto's, van vlak na de restauratie van de kapel, en zijn minstens 120 jaar oud.

Deze bomen staan er niet toevallig! Het religieuze statuut van de linde gaat terug tot de Kelten en de Germanen, voor wie de linde een heilige boom was. Tot op vandaag zijn lindes de vaakst voorkomende bomen bij kapelletjes!

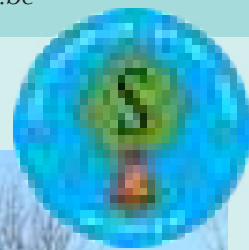
Lindebomen zouden bescherming, rust en troost bieden. Daarom vinden we ze ook vaak als 'welkomstbomen' terug voor de inkom van oude hoeves of woningen. Net als bij de eik werd er onder de linde ook vaak recht gesproken. De schepenbank vergaderde dan onder de dorpslinde of 'sub tilia' (Latijn voor 'onder de linde'). Maar ook jonggeliefden spraken af onder de hartvormige bladeren van de lindeboom, want daar mocht er gekust worden. Een dansje onder de dorpslinde werd vaak gezien als een huwelijksbelofte.

Op een oude tekening van Zutendaal wordt in het centrum een 'dorpslinde' afgebeeld.

Zou de schepenbank daar ooit vergaderd hebben?

Niet alleen lindebomen zijn 'culturbomen'. Ook andere boomsoorten hebben maar al te vaak een symbolische, sociale of religieuze functie. Als oude bomen konden praten zouden ze dus héél wat te vertellen hebben! Ook in Zutendaal gaan we op zoek naar zo'n 'erfgoedbomen'. Ken je nog zo'n boom? Nomineer 'm dan snel!

Bezoek Gronsveld & De Groete Broonk

Op 19 juni 2022 bezochten enkele leden van Soennes & Swaerdes de zustervereniging Grueles in Gronsveld (NL). Zij waren getuigen van het deskundig behoud van attractief erfgoed door de plaatselijke verenigingen. Die dag trok immers de jaarlijkse Sacramentsprocessie uit met deelname van de Biélmaander, de indrukwekkende koninklijke schutterij Sint-Sebastianus Gronsveld en de koninklijke harmonie. Molenaar Koen trakteerde ons op een deskundige rondleiding in de Torenmolen en serveerde daarbij een goede kijk op de

techniciteit van dit eeuwenoude monument. De molen ligt net op het grondgebied van Maastricht, wat de aanleiding is om de Sacramentsprocessie rond de molen te laten trekken en haar op die manier symbolisch op te eisen als Gronsvelds bezit.

Jan van Grueles lichtte de 4-jaarlijkse Groete Broonk toe: de Sacramentsprocessie, de schutterij en de gebruiken en tradities van het evenement bij de Torenmolen. Een zeer geslaagde uitstap naar het mooie Gronsveld.

1. De Torenmolen
2. De Biélmaander kappen de versperring
3. Soldaat Bijmens groet Gronsveld
4. Koninklijke schutterrij St.-Sebastianus

Dorpswandeling - wandelzoektocht

Op vrijdag 17 juni 2022 werd de vernieuwde gemeentelijke Dorpswandeling plechtig ingewandeld. Samen met het gemeentebestuur en Soennes & Swaerdes organiseerde Cultuursmakers Zutendaal een fijne zomerwan-

delzoektocht die nog tot en met 30/9 via het spoor van de bronzen spijkers gedaan kan worden. Dank aan het gemeentebestuur en Cultuursmakers voor deze mooie samenwerking!

MUURD

AOIEM

Ich hèppetem gezaag
Dat stèèle miktich slaech
De trawzde mèt 'ne raof
Èn de minse dèi kalle t'rvan

Hèè hètèet uutgelaag
Het bèlse miktich meeche
Ich trawde mèt n'n hêld
Ma de minse begriehpenet nee

Tès aachter de règ
Want oenner de hèg
Bevruuër z'nen aoiem èn goenker
De loenge hiel lèèg
E kuuët èn 'n vèèg
Bevruuër z'nen aoiem èn zwèècher

Ze waos al ènne raw
Z'n dochter rèdelek vrangk
Nuiw maoke ze e plan
Èn ze brèèke m'ne nak asset kan

Het lèkde al 'ne kier
De sop 'ne vrèemde smaak
Nuiw kimp d'n twiedde man
Èn ve brèèke z'ne nak asset kan

Tès aachter de règ...

Ich maokdenem gèt wiehs
Belaovde taerf èn wol
Èn wèi d'n aoved voehl
Pakde hèèm èn e maes mèt nao dao

Gelêifde wat ze zaag
Goenk zūmar mèt hin mèt
Dao krèèg ich oenverwaachs
Ènne huugpèt e maes èn me liehf

Tès aachter de règ...

Èn zwèècher...

(vertaling)

- Ik heb het haar gezegd - Dat stelen maakt je slecht - Je trouwde met een raaf - En de mensen praten erover
- Hij heeft het uitgelegd - Hard werken maakt je moe - Ik trouwde met een held - Maar de mensen begrijpen het niet
- Het is achter de rug - Want onder de heg - Bevroor zijn adem en ging hij - De longen helemaal leeg - Een gat en een veeg - Bevroor zijn adem en zweeg hij
- Ze was al in de rouw - Haar dochter arrogant - Nu smeden ze een plan - En ze breken mijn nek als het kan
- Het lukte al een keer - De soep een vreemde smaak - Nu komt de tweede man - En we breken zijn nek als het kan
- Ik maakte hem iets wijs - Beloofde graan en wol - En toen de avond viel - Nam hem en een mes mee naar daar
- Geloofde wat ze zei - Ging zomaar met ze mee - Daar kreeg ik onverwachts - Op de Hoogput een mes in mijn lijf

Sinds de première vorig jaar in C-mine gaat het hard met het Muurdproject van TOUR (Stijn Segers & Muurdband). Op 23 januari 2022 stelde de band het volledige muziekalbum MUURD voor in de Sint-Jozefskerk van Wiemesmeer en eind april verzorgde TOUR het middernachtelijk slotconcert op de museumnacht in Maastricht. In de hoofdstad van het Maasland klonk het Zietendels Zutendaalser dan ooit. Op de vroege ochtend van 11 juli, bij het 'krikke vannen daog', midden in het natuurlijke decor van het stiltegebied Zwarteput, vielen de stemmen en de akoestische instrumenten wonderlijk samen met het gezang van de vogels die live voor de gepaste inleiding zorgden.

Wie de optredens in Wiemesmeer, Maastricht en Zwarteput miste, krijgt nog een aantal mooie kansen:

- zondag 28.8.2022, 20:30u - MUURD "Sjehmer" - concert bij zonsopgang - MoMeNT Festival - centrale begraafplaats Borgloon
- zondag 24.9.2022, 16:00u - MUURD "Abbatia" - abdij Herkenrode, Hasselt
- woensdag 28.12.2022, 20:30u - MUURD "Misericordia" met strijkerskwartet Sun Sun Sun Orkestra - ccha, Hasselt

Wiemesmeer, St.-Jozefskerk

Maastricht, Bonnefantenmuseum

Zutendaal, stiltegebied Zwarteput

Het lied Aoiem gaat over de moord op Lens Paulissen.

Tijdens de zomer van 1740 wordt de kleine gemeenschap van het gehucht Besmer, dat in die tijd slechts 7 huizen op Zutendaals grondgebied telde, opgeschrikt door een wel erg dramatische gebeurtenis. Op maandag 11 juli van dat jaar vindt Elisabeth Bobbaers zeer vroeg in de morgen haar man buiten, liggend bij een haag, vermoord. Laurens Paulissen heeft een ingeslagen schedel en twee steken in de rug.

VERVLOGEN TIJD

Begin 1965 wordt Jef Remans ingehaald als nieuwe burgemeester van Zutendaal.

Half Zutendaal trekt die bewuste dag naar het Dorp en gaat in stoet van aan het huis van de toenmalige burgemeester Laurens Stulens in de Daalstraat naar het woonhuis van Jef Remans in de Sprinkellestraat.

Daarna worden de nieuwe burgemeester en zijn echtgenote Hubertine Gorissen op een Kennedyaanse wijze in een grote limousine naar het gemeentehuis op het Vijverplein gebracht.

Foto 1
Toenmalige schepen Martin Oyen houdt een welkomstspeech.
V.l.n.r.: Hubertine Gorissen, Jef Remans, Albert Valkenborg, Jef Bobbaers, Alfons Ceulemans, Mathieu Jacobs, Boud Reggers, inspecteur Stulens, Gerard Bijnsens, Martin Oyen.

Foto 2
De fanfare St.-Ursula staat blazensklaar.
V.l.n.r.: .?., Harie Beerts, Thomas Menten (?), Jacky Menten, Jos Loyen, .?., Jan Thijs, .?.

Foto 3
Jaak Winten spreekt namens de KSA.
V.l.n.r.: Catharina Smits, Laurens Stulens, Jaak Winten, Jules Oyen, Jef Remans, Hubertine Gorissen, Boud Reggers, pastoor Huysmans van Wiemesmeer.

